

ŠKOLA ZA FILIGRAN
JEDNO PRAKTIČNO UPUTSTVO

JULY 2019
PRIZREN

EUROPEAN UNION

*Empowered lives.
Resilient nations.*

Projekat EC Ma Ndryshe “Filigran izvan zanata” deo je projekta “Međju-etnički dijalog kroz inkluzivnu zaštitu kulturne baštine” kojeg finansira Instrument Evropske unije za stabilnost i mir (IcSP) a realizuje Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) na Kosovu. Sadržaj i predstavljene preporuke ne predstavljaju zvanični stav Evropske Unije i Razvojnog programa Ujedinjenih Nacija.

ŠKOLA ZA FILIGRAN

JEDNO PRAKTIČNO UPUTSTVO

Izdavač: **EC MA NDRYSHE**

Adresu: Fehmi Lladrovci 94, 20000 Prizren

Bulevardi Nënë Tereza, H 30 B1 Nr. 5, 1000 Prishtinë, Kosovë

www.ecmandryshe.org & info@ecmandryshe.org

+381 29 222 771 & +381 38 224 967

UVOD**OPRAVDANOST**

- 1.1 Zaštita i kultiviranje zanata
- 1.2 Promocija kulturnog nasleđa Kosova
- 1.3 Diverzifikacija izvorišta prihoda
- 1.4 Povećanje zaposlenosti

PROGRAMI

- 2.1 Potpuno Jednogodišnje osposobljavanje
- 2.2 Tromesečni intenzivni programi
- 2.3 Desetodnevne brzinske radionice
- 2.4 Specijalni program za učenike srednjih škola

CILNJE GRUPE

- 3.1 Učenici i studenti
- 3.2 Nezaposleni omladinci
- 3.3 Nezaposlene žene
- 3.4 Entuzijasti tradicionalnih zanata
- 3.5 Biznisi domaće radinosti
- 3.6 Ostale grupe

SARADNJE

- 4.1 Srednje škole i Univerziteti
- 4.2 Ministar za Obrazovanje i Opštinski Direktorati za Obrazovanje
- 4.3 Privatne Kompanije
- 4.4 Civilna društva
- 4.5 Škole / Međunarodni Programi tradicionalnih zanata
- 4.6 Alumni škole

FINANCIJSKI IZVORI

- 5.1 Period emergentnosti/hitnosti
- 5.2 Konsolidacija
- 5.3 Održivost

AKREDITACIJA, INFRASTRUKTURA PROMOVISANJE

- 6.1 Akreditiranje i Standardi kvaliteta
- 6.2 Fizička Infrastruktura
- 6.3 Promovisanje i Politika cena

Aneks I. Programi (sadržaj kurikule)

Ovaj dokumenat ima za cilj pružanje nekih od praktičnih uputstava za osnivanje, organizovanje i razvoj škole za Filigran, kao jedan poseban program Preduzeća Filigran u Prizrenu. Celokupan sadržaj ovog dokumenta treba da se shvati kao jedan orijentacioni okvir, dok se drugi dodatni detalji kao i eventualne izmene očekuju tokom faze konkretizacije ideje Škole. Ovaj dokumenat pripremljen je od strane EC Ma Ndryshe za potrebe Preduzeća Filigran a uz podršku Programa Ujedinjenih Nacija za Razvoj Kosova (UNDP Kosovo).

Kao što je niže elaborirano, postoje mnogobrojni razlozi zbog čega je potrebno osnivanje Škole za Filigran od kojih, četiri su osnovna : *očuvanje i kultiviranje zanata, promovisanje kulturnog nasleđa Kosova, diverzifikacija izvora prihoda, i povećanje zaposlenosti*. Organizacija EC Ma Ndryshe i Preduzeće Filigran, imaju već dokazanu istoriju saradnje u oblasti duhovnog kulturnog nasleđa. Škola za Filigran je podizanje ove saradnje na veći stepen, izgrađujući jedan instrumenat koji će osigurati nastavak tradicionalnog zanata filigrana.

U početnoj fazi tri do pet godina preduzeće će se usredsrediti na potpunu funkcionalizaciju četiri osnovnih programa Škole: 1. Program jednogodišnjeg potpunog osposobljavanja, 2. Tromesečne intenzivne programe, 3. Program brzih desetodnevnih radionica, i 4. Specijalni program za učenike srednjih škola. Škola za Filigrane imaće različite izvore financiranja koji će obezbediti njenu održivost. Sa vremenskog aspekta, Škola će imati tri perioda za planiranje i finansijski razvoj, od početnog koji uglavnom predstavlja zalaganje za početak i funkcionalizaciju Škole pa sve do onog finalnog koji se nadovazuje sa održivošću i finansijskom stabilnošću.

Osnovne ciljne grupe Škole su: učenici i studenti, nezaposleni omladinci, nezaposlene žene, entuzijasti tradicionalnih zanata, biznisi domaće radinosti. Razvojni i strateški pristup Škole biće saradivački. Preduzeće Filigran će ojačati postojeću saradnju a započeti će i nove saradnje sa strateškim partnerima koji će stvoriti osnovicu za dugotrajnu konsolidaciju Škole.

Škola za Filigran predstavlja naredno zalaganje entuzijasta, aktivista i kulturnih radnika u cilju podsticanja zajedničkih delovanja u pravcu očuvanja tradicionalnih zanata na Kosovu. Prutem Škole teži se ka očuvanju i kultiviranju zanata filigrana, uvek osiguravajući prilagođavanja sa dinamikama i tržišnim silama. Filigran je jedan od najdivnijih dokaza naše duhovne istorije, s toga, angažovanje u očuvanju ovog dela kulturnog nasleđa podrazumeva angažovanje za naše opšte dobro, kao i empatija prema prošlim generacijama koje su zadržale zanat sve do danas, kao i empatija prema budućim generacijama kojima ne možemo negirati pravo za nasleđivanje filigrana.

1.1 Očuvanje i kultiviranje zanata

Nedodirljivo duhovno kulturno nasleđe Kosova obuhvata načine, predstavljanje, izražavanje, jezik, saznanja i narodnu kreativnost kao i instrumente, objekte, zanate i kulturne prostore koje ih predstavljaju, i zajednice, grupe a ponekad i individi koji su prihvaćeni kao sastavni delovi njihovog kulturnog nasleđa. Ovo nedodirljivo kulturno nasleđe prelazi sa kolena na koleno, uvek stvoreno tokom vekova od strane zajednica i grupa u funkciji njihovih sredina, u sadejstvu sa prirodom i njihovom istorijom dajući im jedan osećaj identiteta i nastavka, potpomažući promovisanju poštovanja kulturnog diverziteta i ljudskog tradicionalnog stvaralaštva. Očuvanje, zaštita i predstavljanje kulturnog nasleđa Kosova je deo strateške i političke orijentacije institucija Republike Kosova a posebno Ministarstva za Kulturu, Omladinu i Sport.

Jedna umetnost zbog koje je Prizren i dan danas poznat je filigran, upotrebljavajući uglavnom srebro, vlakna za proizvodnju divnih umetničkih dela, složena i lepa čipka. Istorijski izvori upućuju kako je filigran stigao na Kosovu tokom XV-tog veka. Filigran je umetnost presavijanja i stvaranja tankih vrpca od metala, bilo od zlata, srebra ili prosto od presavijene žice. Vrednosti umetničkog isticanja, stvaralačka dela i sposobnosti prikupljanja čine filigran kao jedno neprocenjivo bogatstvo kulturnog nasleđa Prizrena. Filigran je jedno od retkih vrednosti koje može Kosovu pridoneti jednu upoređujuću prednost na globalnom nivou, nudeći mu jedno jedinstveno mesto u svetskoj umetnosti i u kulturnom nasleđu. Bižuterija od filigrana je jedna od tehnika metala na Kosovu koja je poštovana još od davnina, te da ona drži posebno mesto u ritu, tradicionalnim, socijamlnim i kulturnim ceremonijama.

1.2 Promoviranje kulturnog nasleđa na Kosovu

Filigran je stigao na Kosovu u XV-tom veku a proizvođen je u regionu od strane stotinu zanatlija još od tog doba. Među najvećim i najpoznatijim zanatlijama bila je jedna grupa od 9 proizvođača koji su radili zajedno u jednoj maloj radionici u Prizrenu. Jednostavno nazvana Filigran, kompanija je osnovana još 1947 godine od strane tadašnje države Jugoslavije, zajedno sa majstorima meštana. U toku ovog vremena Filigran je imao preko 130 bižuterija u jednoj zgradi. Kompanija je preživela uz velike poteškoće pre nego što je bila primorana da bude zatvorena nakon procesa privatizacije koji se desio nakon rata 1999 godine.

Preostala grupa od 9 članova sada radi van originalne zgrade, proizvodeći stvarno tanke proizvode za svoje klijente, unutar i van zemlje. Samo je jedan deo zanatlija ostao, s obzirom da je trgovina koja je nekad cvetala smanjena sve do praga njenog nestanka usled konkurencije od strane mnogo jeftinijih roba koja je masovno proizvedena vani. Preostala grupa od 9 članova sada radi van originalne zgrade, proizvodeći stvarno tanke proizvode za svoje klijente, unutar i van zemlje. Samo je jedan deo zanatlija ostao, s obzirom da je trgovina koja je nekad cvetala smanjena sve do praga njenog nestanka usled konkurencije od strane mnogo jeftinijih roba koja je masovno proizvedena vani.

1.3 Diverzifikacija izvora prihoda

Preduzeće Filigran u Prizrenu preživelo je zahvaljujući stručnoj posvećenosti zanatlija, iako su bili pod raznim pritiscima, uglavnom kao posledica tržišnih dinamika i njihove brze zamene industrijskim proizvodima, nižim kvalitetom a i nižom cenom. Da bi preduzeće nastavilo sa svojim postojanjem a na ovaj način i da nastavi da i dalje kultivira zanat filigrana, ono treba da stvori nove modele financiranja njegovih aktivnosti. S toga, diverzifikacija izvorišta prihoda je neophodnost i jedina mogućnost kako bi se osigurala njena održivost. Škola Filigrana je zamišljena na taj način da u sklopu jednog razložnog perioda bude kao podstrekač za kultiviranje zanata filigrana a koji će istovremeno generisati dodatne prihode za preduzeće te na ovaj način, ne samo što će potpomoći na pokriću operacionalnih troškova preduzeća već će stvoriti i uslove za investiranje u ljudskim resursima, uslovima rada i promovisanju.

1.4 Povećanje zaposlenosti

Izveštaj UNDP-a za Ljudski Razvoj 2016 god. na Kosovu ustanovio je, da je Kosovo na najnižoj tački po zaposlenosti u regionu, te da su žene u najvećem broju među nezaposlenim. Osim toga, izveštaj je došao do zaključka da je stepen nezaposlenosti mladih na Kosovu najniži u regionu a naročito važi za žene. Javne vlasti na Kosovu su redovno bile upućivane na to da sastave politike i mere kao i druge relevantne programe tako da bi adresirali zaposlenost žena i mladih. Angažovanje žena i mladih u očuvanju tradicionalnih sposobnosti i umetnosti i zanatstva, zalaganje za projekte za zaštitu nedodirljivog kulturnog nasleđa zajednica na Kosovu kao i prenošenje stručnih sposobnosti na žene i mlade kao sredstvo kako bi se povećala mogućnost za njihovo zapošljenje.

U početnoj fazi tri do pet godina, preduzeće će biti fokusirana na potpunu funkcionalizaciju četiri osnovnih programa Škole, i to: 1. Program za jednogodišnje potpuno osposobljavanje, 2. Intenzivne tromesečne Programe, 3. Programe brzih desetodnevnih radionica, i 4. Specijalni Program za učenike srednjih škola. U toku narednih godina, u zavisnosti od partneriteta i razvijenih kapaciteta, Preduzeće će istražiti mogućnosti za stvaranje novih programa kako bi odgovorilo tržišnim zahtevima.

2.1 Jednogodišnje potpuno osposobljavanje

Program potpunog osposobljavanja je zamišljen za lica koja dugoročno ciljaju angažovanju u oblasti domaće radinosti. Trajanje programa je jedna godina i sastavljen je od tri osnovnih modula dok, svaki modul ima kurseve/odgovarajuće predmete.

Modul 1

Istorija i Koncepti – pruža osnovna i uvodna saznanja uglavno na teoretskom nivou za one koji pohađaju Program pripremajući ih za dva druga modela koja su usko povezana sa učenjem zanata filigrana i vršenje biznisa. Posebni kursevi, delovi prvog modela Škole za Filigran su:

- Istorija umetnosti
- Tradicionalni zanati / Filigrani
- (Duhovno) kulturno nasleđe
- Kreativni Procesi

Modul 2

Učenje zanata – nakon što budu stekli uvodno znanje o istoriji umetnosti, o tradicionalnom zanatu i duhovnom nasleđu, pohađači Škole su osposobljeni kako bi prešli na drugi modul koji je u potpunosti fokusiran na procesu

stavaranja radova filigrana. Delovi drugog modula Programa su sledeći kursevi/predmeti:

- Uvod u tehnike za preradu srebra
- Materijali i opreme
- Kategorije produkata
- Topljenje, švajcovanje
- Praktičan rad 1
- Umetničko oblikovanje i stilistički detalji
- Praktičan rad 2
- Priprema za prodaju
- Praktičan rad 3

Modul 3

Obavljanje biznisa – poslednji period Programa namenjen je prenosu veština za obavljanje biznisa u oblasti tradicionalnih zanata. Ovaj model ima za cilj pripremu pohađača Programa za fazu nakon završetka, osposobljavajući ih za obezbeđivanje održivog tržišta za njihove zanatske proizvode. Poslednji modul ovog Programa sastoji se od kurseva/ predmeta, kao u nastavku:

- Marketinga zanatskih proizvoda
- Počeci jednog zanatskog biznisa
- Mentorisanje i tehnička asistencija

Nakon završetka predviđenih modula u sklopu Programa za potpuno jednogodišnje osposobljavanje, svi pohađači će biti upućeni na testiranje/završni ispit, koji se sastoji od pismenog dela i ručnog rada. Pohađačima koji uspešno pređu završni test biće im dodeljeni odgovarajući sertifikati a koji će biti dodeljeni prilikom završne ceremonije za vreme izložbe kada će biti izloženi radovi pohađača.

2.2 Tromesečni intenzivni Programi

Intenzivni Program je zamišljen za lica sa ograničenim vremenskim mogućnostima i predstavlja jednu reduktovanu i ubranu verziju Programa za potpuno osposobljavanje. Program će trajati tri meseca i sastavljen je od tri osnovnih modula dok, svaki od modula sadrži kurs/odgovarajuće predmete.

Modul 1

Istorija i Koncepti – pruža osnovna i uvodna znanja na teoretskom nivou za pohađače Programa pripremajući ih za druga dva modula koja su usko povezana sa učenjem zanata i vršenje biznisa. Posebni kursevi prvog modula Škole za Filigran su:

- Tradicionalni zanati / Filigrani
- (Duhovno) kulturno nasleđe.

Modul 2

Učenje zanata – nakon što budu stekli uvodna znanja o istoriji umetnosti, tradicionalnim zanatima i duhovnom nasleđu, pohađači Škole su osposobljeni za prelazak na drugi modul, koji je u potpunosti fokusiran na proces stvaranja radova filigrana. Deo drugog modula ovog Programa su sledeći kursevi/ predmeta:

- Materijali i opreme
- Kategorije produkata
- Topljenje, švajcovanje
- Umetničko oblikovanje i stilistički detalji
- Praktičan rad.

Modul 3

Vršenje biznisa – poslednji period ovog programa namenjen je prenosu veština obavljanja biznisa u oblasti tradicionalnih zanata. Ovaj model ima za cilj pripremu pohađača Programa za fazu nakon završetka osposobljavajući ih za obezbeđivanje jednog održivog tržišta njihovih zanatskih proizvoda. Poslednji modul ovog Programa sastoji se od kursa/ predmeta, kao što sledi:

- Marketing zanatskih proizvoda

Nakon završetka predviđenih modula u sklopu intenzivnog tromesečnog Programa, svi pohađači biće upućeni na testiranje/završni ispit, koji se sastoji od pismenog dela I ručnog rada. Pohađačima koji uspešno pređu završni test izdaće im se odgovarajući sertifikati a koji će im biti dodeljeni tokom završne ceremonije.

2.3 Desetodnevne brze radionice

Radionice su mogućnosti stvorene da bi služile samo kao uvod u zanat filigrana i uglavnom biće organizovane u saradnji sa entitetima koji imaju projekte i programe u oblasti kulturnog nasleđa. Hitne radionice će trajati 10 dana a sastoje se od sledećih ubrzanih kurseva:

- Tradicionalni zanati / Filigran
- Materijali i opreme
- Topljenje, švajcovanje
- Umetničko oblikovanje I stilistički detalji
- Praktičan rad.

2.4 Specijalni Program za učenike srednjih škola

Mladi Kosova a posebno učenici srednjih škola, su jedne od osnovnih ciljnih grupa Škole za Filigran. S toga, deo Škole biće i specijalni Program koji je zamišljen isključivo za učenike srednjih škola. U početnoj fazi, Program cilja ka saradnji sa srednjim školama u opštini Prizren putem jednog strukturiranog dijaloga sa Opštinskom Direkcijom za Obrazovanje i dotičnim menadžmentima škola. Detalji sadržaja ovog Programa biće određeni u nastavku i u konsultaciji sa direkcijom i školama.

Cilj Programa biće, pružanje dodatne nastave van redovnog školskog programa kao I integraciju nekih delova iz postojećih predmeta škola koji su u sadržajnoj vezi sa kulturnim nasleđem I tradicionalnim zanatima.

Rad po grupama i individualni rad

Programi Škole biće strukturirani u tri forme: Rad sa velikim grupama, Rad sa manjim grupama i individualni Rad. Velike grupe mogu imati i do 30 pohađača. Individualni zainteresovani pohađači mogu pratiti bilo koji od Programa u zavisnosti od njihovog individualnog kapaciteta.

Nosioci kurseva

Trenutno osoblje Preduzeća, majstori zanata filigrana, biće nosioci osnovnih kurseva u sklopu programa Škole. Majstori Preduzeća biće podeljeni prema njihovim veštinama i znanju i biće nosioci specifičnih kurseva predviđenih kao u dodatku ovog dokumenta. Takođe, Preduzeće će angažovati i lica sa strane izvana kao bi im pružili znanje i specifične veštine u sklopu programa. Strani stručnjaci sa akademije, civilnog društva, biznisa i ostalih sektora, biće redovno pozvani kako bi doprineli svojim predavanjima, praktičnim radnim sekcijama, mentorstvom i drugim formama predviđenih planom kurikule. U zavisnosti od zahteva, Preduzeće će angažovati i međunarodne stručnjake tradicionalnih zanata, kulturnog nasleđa, preduzetništva i odgovarajućih oblasti u cilju obogaćivanja i konsolidacije kapaciteta i kvaliteta programa.

Osnovne ciljne grupe škole su: učenici, studenti, nezaposleni mladi, nezaposlene žene, entuzijasti tradicionalnih zanata, biznisi domaćih radinosti. Takođe, Škola će biti otvorena i za druge zgrupe koje su zainteresovane da pohađaju njene Programe.

3.1 Učenici i studenti

Učenici srednjih škola Kosova, su značajna ciljna grupa Škole, zbog potencijala koji imaju mladi za obezbeđivanje nastavka kultiviranja zanata filigrana. Zbog toga, Škola će imati specijalni Program za učenike srednjih škola, koji će se odvijati u saradnji sa opštinskim direkcijama za obrazovanje i menadžmentima srednjih škola. Istovremeno, deo ove ciljne grupe su i studenti univerziteta Kosova dok će u početnoj fazi Škola težiti ka pružanju Programa za studente univerziteta, koji funkcionišu u opštini Prizren, sa ciljem kako bi se proširio i po drugim Kosovskim univerzitetima.

3.2 Nezaposleni omladinci

Mladi Kosova, nastavljaju da se suočavaju sa velikim brojem izazova, a jedna od najosnovnijih je nemogućnost da prodru na tržište rada, nakon završetka svog školovanja. Škola će biti jedna praktična mogućnost koja ima za cilj da osposobi ove mlade u zanatstvu filigrana i veštinama preduzetništva, a time povećati i njihove mogućnosti za zapošljavanje.

3.3 Bezposlene žene

Slično mladima, i žene su jedna od najmarginalizovanih grupa društva, sa ograničenim mogućnostima u više oblasti života, obuhvatajući i pristup tržištu rada. Bezposlene žene biće posebna ciljna grupa Škole, kojima će stvoriti mogućnosti da bi stekli sposobnosti i druge nove veštine a time i povećanje mogućnosti za zapošljavanje obuhvatajući i začetke individualnih biznisa u sferi tradicionalnih biznisa.

3.4 Entuzijasti tradicionalnih zanata

Filigan ima pozitivno iskustvo sa licima različitih doba starosti, roda, struke, koji su tokom godina bili deo naših aktivnosti koji su podstaknuti njihovim entuzijazmom u želi da nauče zanat filigrana. Program Škole je dobrodošao i za druge zainteresovane a koji su zainteresovani da savladaju zanat.

3.5 Biznisi domaće radinosti

Na Kosovu deluje jedan broj biznisa domaćih radinosti. Ovim biznismima će biti pružene mogućnosti da osposobe svoje novo osoblje a i da avansiraju saznanja njihovog postojećeg osoblja.

3.6 Ostale Grupe

Škola će biti otvorena za sve grupe koje pokazu interesovanje i žele da pridobiju od njenog Programa. U tom smislu, dugoročni cilj Škole je da ponudii Programe i za zainteresovane iz drugih zemalja, ali da oni budu na ostalim jezicima (osim na lokalnim jezicima Kosova, i na engleskom jeziku). Međunarodni program je dugoročni strateški cilj Škole ali on će se moći razviti tek u kasnijim fazama konsolidacije škole.

Razvojni I strateški pristup Škole biće sarađivački. Preduzeće Filigran će osnažiti postojeće saradnje a započeti će sa novim saradnjama sa strateškim partnerima koji će stvoriti osnovicu za dugoročnu konsolidaciju Škole. Škola će imati šest glavnih grupa entiteta koje teži da obuhvati u dijalog I strukturiranu saradnju: Srednje škole i Univerziteti, Ministarstvo za Obrazovanje i Opštinska Direkcija za Obrazovanje, Privatne Kompanije, Civilna Društva, Škola / Međunarodni

Programi tradicionalnih zanata, Alumni Škole.

4.1 Srednje škole i Univerziteti

Saradnja sa srednjim školama i univerzitetima Kosova predstavlja jednu od najvažnijih angažovanja Škole zato što su mladi (a naročito učenici i studenti) jedna od najglavnijih ciljnih grupa Škole. Ova saradnja će omogućiti strukturiranje Programa Škole i njihovo prilagođavanje specifičnim potrebama škola i univerziteta, po mogućnosti i da budu obuhvaćene i u zvaničnim školskim dotičnim kurikulumama.

4.2 Ministarstvo za Obrazovanje i Opštinske Direkcije za Obrazovanje

Kako bi olakšali pristup i saradnju sa srednjim školama i univerzitetima, Škola će uspostaviti strukturiranu saradnju sa direktoratima za obrazovanje po opštinama Kosova i sa Ministarstvom za Obrazovanje, Nauku u Tehnologiju. Ove državne institucije biće dugoročni partneri Škole a osim toga i sufinansijeri programa Škole.

4.3 Privatne Kompanije

Preduzeće Filigran sada već ima saradnju sa privatnim kompanijama u Prizrenu i u drugim gradovima Kosova. Ova mreža saradnje sa privatnim kompanijama će se proširiti dalje ponudom da, kompanije tradicionalnih zanata (i ne samo) pridobiju od mogućnosti da osposobe svoje osoblje putem programa Škole, za zanat filigrana i za veštine preduzetništva.

4.4 Civilno društvo

Organizacije civilnog društva su oduvek bili partneri Preduzeća Filigran uglavnom u organizovanju kratkih radionica za osposobljavanje mladih i žena za zanatstvo filigrana. Škola će produbiti ovu saradnju sa organizacijama civilnog društva uglavnom u dve forme: obuhvatanjem školskih programa kao deo projekata organizacija, kao i putem apliciranja i primene u partnerstvu projekata (između Filigrana i organizacija) u oblasti kulturnog nasleđa i zanata filigrana.

4.5 Škole / Međunarodni Programi tradicionalnih zanata

Obezbeđivanje jednog međunarodnog tržišta pohađača Škole za Filigran kao i dostizanje međunarodnih standarda kvaliteta, standardizacije i akreditiranja, postići će se putem saradnje sa školama i međunarodnim programima tradicionalnih zanata. Jedan broj ovih škola/programa identifikovaće se na strateški način kako bi dijalog započeo u pravcu formalnih partneriteta.

4.6 Alumni Škole

Svi pohađaoci programa Škole evidentira će se u jednu bazu podataka i u prvom momentu kada se stvori jedan opravdani broj započetih ideja o osnivanju Alumni Škole. Ovo organizovanje će stvoriti prostore za saradnju između svih lica koja su završila takav program Škole.

Škola za Filigran imaće različite izvore financiranja koji će obezbeđivati njenu održivost. Sa vremenskog aspekta, Škola će imati tri perioda za planiranje i finansijski razvoj, i to od onog početnog koji uglavnom predstavlja zalaganje da bi Škola započela a i da bi se funkcionalizovala pa sve do onog finalnog koji se nadovezuje sa održivošću i finansijskom stabilnošću.

5.1 Period emergencije

Tokom početnog perioda (emergentnog), Škola će imati za cilj da mobilizuje finansijska izvorišta od strane donatora (uglavnom međunarodnih), opštine, a i saradnju sa civilnim društvom u projektima i programima. U ovom početnom periodu, poseban značaj biće posvećen osnaživanju saradnje sa raznim entitetima kao i razvoju unutrašnjih kapaciteta za sastavljanje projekata i programa sa kojim će aplicirati za finansiranje.

5.2 Konsolidovanje

U fazi konsolidovanja, Škola će ciljati kako bi mobilizovala finansijska izvorišta od strane opština i vlade Kosova (odgovarajuća ministarstva) putem projekata i programa institucione saradnje. Tokom ove faze razviće se i specijalni program za učenike srednjih škola a težiće se strukturisanju i saradnji sa školama i opštinskom direkcijom za obrazovanje. Također, u fazi konsolidacije, škola će započeti i sa primenom tarifa za praćenje programa (individualna isplata od strane pohađača).

5.3 Održivost

U finalnoj fazi, Škola će obezbediti dovoljno prihoda sa nekoliko izvora, obuhvatajući individualne isplate (od strane domaćih i stranih pohađača), isplate od biznisa, od dodatnih usluga (kao onaj o asistenciji za početne biznise) a i od međunarodnih programa. Naravno, deo finansijskih izvora u fazi održivosti nastaviće da budu i fondovi za projekte i programe koji dolaze od strane državnih institucija i drugih donatora.

6.1 Akreditiranje i Standardi kvaliteta

Standardi kvaliteta i akreditiranje Škole (kao i njenih programa) biće stroga posvećenost osoblja Preduzeća Filigran. U početnoj fazi funkcionisanja Škole, pohađači će biti snabdeveni osnovnim certifikatima koji će biti dokaz o njihovom učešću u odgovarajućim programima. Kao sledeći korak biće početak saradnje sa univerzitetima Kosova i van zemlje (obuhvatajući i škole kao i specijalizovane programe za tradicionalne zanate) kako bi procenili mogućnosti za akreditiranje. Jedna od opcija biće konkretizacija jedne takve saradnje na Kosovu sa ciljem kako bi se obezbedilo akreditiranja Škole i njenih Programa od strane Ministarstva za Obrazovanje, Nauku i Tehnologiju. Paralelno tome, proceniće se i mogućnosti za međunarodno akreditiranje a koje u dugoročnom planu predstavlja najstrateškiji postupak za Školu a naročito u odnosu na osnivanje međunarodnog programa. Značajno angažovanje Preduzeća Filigran biće i u pravcu višeg nivoa postizanja veština osoblja Škole sa fokusom bi dobili međunarodnu certifikaciju. Izgradnja i stalno poboljšanje standarda kvaliteta putem međunarodne certifikacije biće nerazdvojni deo angažovanja Škole.

6.2 Fizička Infrastruktura

Za potrebu Škole, Preduzeće Filigran će staviti na raspolaganju sve prostore koje trenutno poseduje. Programi Škole obaviće se po učionicama za tu namenu i po radionicama Preduzeća gde se obavlja zanat filigrana. Istovremeno, u zavisnosti od povećanja interesovanja za praćenje programa Škole, planira se i proširenje prostora. Važan deo fizičke infrastrukture su sredstva i opreme rada. Osim upotrebe sredstava i oprema koje poseduje, stvoriće se mogućnosti za kupovinu sredstava / novih oprema kako bi obezbedili redovni nastavak procesa. Preduzeće će sastaviti jedan detaljan plan konsolidacije fizičke infrastrukture, zasnovanu na prostorni inventar, postojećih oprema i sredstava, procene potreba za intervenisanje i dodatnu kupovinu i interesovanje za praćenje programa Škole u početnoj fazi njene konsolidacije.

6.3 Promovisanje i Politika cena

Marketing Škole će služiti da bi se osiguralo i održalo ciljno tržište i uglavnom biće zasnovano na Plan Menadžiranja i Marketinga Preduzeća Filigran. U sklopu ueb-stranice Preduzeća, poseban prostor biće namenjen Školi, unutar koje će biti ubačene sve značajne informacije sa fokusom na potencijalne aplikante. Škola će imati i svoje posebne profile na socijalnim mrežama gde će biti objavljeni delovi marketinga kao i detalji sa aktivnosti. Jedan poseban plan za marketing Škole planira se da se sastavi u jednoj kasnijoj fazi i to uglavnom kao regovanje na povećanje zahteva i prihoda od aktivnosti Škole. Politika određivanja cena prati logiku efektivnosti troškova, opravdane tržišne cene i reagovanje tržišta nakon objavljivanja cene za praćenje programa Škole. Preduzeće Filigran je potpuno nezavisna u određivanju cena dok, ista će biti subjekat i drugih rasprava tokom aktivnosti Škole, tako da će biti prave sinhronizacije sa dinamikom tržišta i zahteva.

Aneks I. Programi (kurikularni sadržaji)

PROGRAM POTPUNOG JEDNOGODIŠNJEG OSPOSOBLJAVANJA				
Kurs	Sadržaj	Nosioc	Vreme	Period
Modul 1. Istorija i Koncepti (Januar)				
Istoria umetnosti	Istoria umetnosti sa fokusom na istoriju nakita/ukrasa od srebra od antike pa sve do današnjih dana	Prof. Dr. Jahja Drançolli	3 dana	Januar
Tradicionalni zanati / Filigran			4 dana	Januar
Duhovno Kulturno Nasleđe			3 dana	Januar
Kreativni Prosesi			Jedna nedelja	Januar
Modul 2. Të mësuarit e zejës (Februar - Septembar)				
Uvođenje u tehnike za preradu srebra	Kurs pruža osnovna znanja (uvodno znanje) o tehnikama za preradu srebra	dipl. Inžinjer Faik Bamja	Jedna nedelja	Februar
Materiali i opreme	Periodični Sistem elemenata,		Jedna nedelja	Februar

	Svojstva plemenitih metala, struktura zlata, srebra i bakra, legure (za spajanje) zlata, srebra i bakra			
Kategorije produkata	Legure (za spajanje), proračuni, čistoća legura, pečatiranja, analize		Jedna nedelja	Februar
Istopljavanja, švajcovanje	Proračunavanje lepkovalne temperature legura, komponente, i spiranja švajcovanih površina (lema))		Jedna nedelja	Mart
Praktičan rad	Topljenje, valjanje/kovanje, merenje i istančavanje šipki po određenim dimenzijama, elementi artikala, sitne rupice, čoravac, ptice,		Dva meseva	Mart – Maj

	pravljenje planova, uputi željenih artikala			
Umetničko oblikovanje i stilistički detalji	Planiranje planova, uputstva, punjavanje sa odgovaraćim elementima		Jednu nedelju	Maj
Praktičan rad	Planiranje, uputi delova narukvice		Jedan mesec	Juni
Priprema za prodaju	Pranje u kiselini, čišćenje i sušenje gotovih artikala i ambalažiranje		Jedna nedelja	Septembar
Praktičan rad	Testiranje stečenih sposobnosti tokom procesa proizvodnje		Jedan mesec	Septembar
Modul 3. Vođenje biznisa (oktobar - decembar)				
Marketing Zanatskih produkata	Ambalažiranje , ponašanje prema klijentima		Dve nedelje	Oktobar
Počeci jednog zanatskog biznisa	Način početka upisa biznisa, elementarna oprema, za početak zanastva filigrana		Dve nedelje	Oktobar

Mentorstvo i tehnička asistencija	Poboljšanje stečenih navika tokom procesa proizvodnje I spravka grešaka tokom procesa proizvodnje		Jedan mesec	Novembar
Testiranje / završni ispit			Jedan dan	Decembar
Ceremonija zatvaranja i sertifikacija (izložba)			Jedan da	Decembar

TROMESEČNI INTENZIVNI PROGRAM				
Kurs	Sadržaj	Nosioc	Trajanje	Period
Modul 1. Istorija I Koncepti				
Tradicionalni zanati / Filigran			Tri dana	
Kulturno (duhovno) nasleđe			Dva dana	
Modul 2. Učenje zanata				
Materiali I opreme	Periodični system elemenata, svojstva plemenitih metala, struktura zlata, srebra i bakra, legure (za spajanje) zlata,srebra i bakra		Jedna nedelja	

Kategorije produkata	Legure (za pripajanje), proračuni ,čistoća legura, pečačenje/štampanje, analize.		Jedna nedelja	
Topljenje, švajcanje	Proračuni lepкова, pračunavanje temperature legura, komponente, ispiranje švajcovane površine (Lemljenje)		Dve nedelje	
Umetničko oblikovanje i stilistički detalji	Planiranje, uputstva, punjenje odgovarajućim elementima		Dve nedelje	
Praktičan rad	Planiranje, uputi delova narukvice		Dve nedelje	
Modul 3. Vođenje biznisa				
Marketing zanatskog produkta	Ambalažiranje, ponašanje prema klijentima		Dve nedelje	
Testiranje / završni ispit			Jedan dan	
Ceremonija zatvaranja i certifikacija			Jedan dan	

PUNĚTORIA DHJETĚ DITORE

Kurs	Sadržaj	Nosioc	Trajanje	Period
Tradicionalni zanati / Filigran			Dva dana	
Materijali i opreme	Periodični Sistem elemenata, oso bine plemenitih metala, struktura zlata, srebra i bakra, legure (za povezivanje), zlata, srebra i bakra		Jedan dan	
Istopljavanje, švajcanje	Proračunavanje lepkova, proračunavanje temperature legura, komponenti, ispiranje švajcovanih površina (lemljenje)		Jedan dan	
Uetničko oblikovanje i stilistički detalji	Planiranje, uputstvo, punjenje sa odgovarajućim elementima		Jedan dan	
Praktičan rad	Planiranje, uputi delova narukvice		Četiri dana	
Certifikacija			Jedan dan	